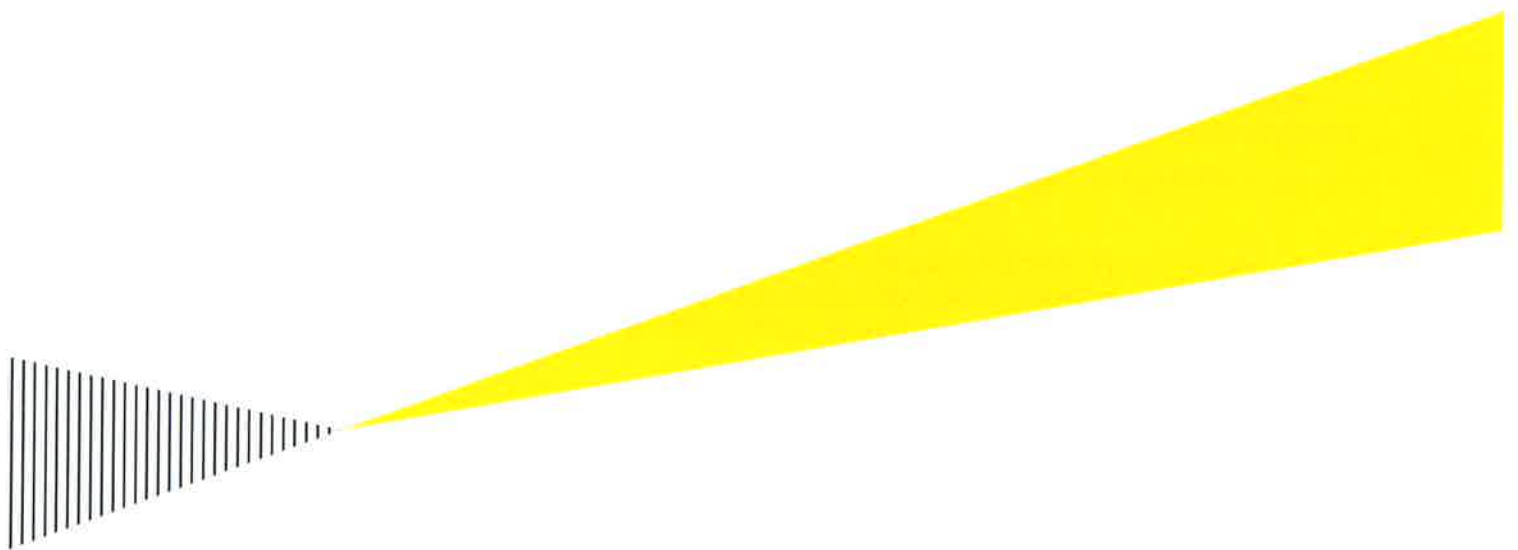

Karlshamns kommun

Förstudie av kommunens integrationsarbete

Building a better
working world

Bakgrund

EY genomförde år 2017 en granskning av kommunstyrelsen, nämnden för arbete och välfärd, nämnden för barn, ungdom och skola och överförmyndarnämnden, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna. Granskningen syftade till att bedöma ändamålsenligheten i nämndernas styrning och uppföljning av arbetet med integration och återsökning. Den sammanfattande bedömningen var att det fanns ett behov av att kommunstyrelsen och nämnderna ger tydligare direktiv gällande integrationsarbetet.

Det behövde också tydliggöras vem som har det övergripande ansvaret för samordning mellan berörda nämnder och verksamheter i integrationsarbetet. Vidare framkom det i granskningen att det inte genomfördes tillräckliga prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning. Detta riskerade att medföra svårigheter att ta höjd för kommande kostnader för kommunen i form av ekonomiskt bistånd.

Avseende återsökningsarbetet var den sammanfattande bedömningen att kommunen inte arbetade tillräckligt systematiskt med återsökningsprocessen.

Revisionen har i sin risk- och väsentlighetsanalys sett behovet av att genomföra en förstudie i syfte att identifiera eventuella risker för att integrationsarbetet fortfarande inte bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Förstudiens syfte är att identifiera eventuella risker för att integrationsarbetet inte bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, med fokus på samordning, prognoser och återsökning.

I förstudien besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har samordningen av integrationsarbetet stärkts?
- ▶ Görs det prognoser avseende kommande behov av ekonomiskt bistånd och boende?
- ▶ Har det tagits fram kommungemensamma rutiner för återsökningsarbetet?

Förstudiens iakttagelser

1.1. Styrdokument

I nämnden för arbete och välfärds reglemente framgår att nämnden ansvarar för att ta fram styrdokument inom sina ansvarsområden. Det finns inga dokumenterade riktlinjer eller direktiv för kommunens integrationsarbete. Vid intervju framförs att det finns ambitioner att dessa ska upprättas under 2019.

Det finns inga kommunövergripande rutiner för återsökning av bidrag. Nämnden för arbete och välfärd har inte antagit några rutiner för återsökning av bidrag. Vid intervju uppges att det finns ett fungerande arbetssätt i praktiken och att det pågår ett arbete med att dokumentera detta.

Arbetssättet med återsökning av bidrag inom nämnden för arbete och välfärds verksamheter beskrivs enligt följande:

- ▶ Socialsekreterare sammanställer information om kommunens placeringar. Dessa uppgifter förmedlas senare till en utsedd administratör.
- ▶ Administratören har löpande kontakt med Migrationsverket och ansvarar för att uppdatera uppgifterna i Migrationsverkets e-tjänster för ansökan om ersättningen. Administratören övervakar även om det finns personer som avviker från Migrationsverkets schablon och vilka möjligheter som finns till återsökning i dessa fall.
- ▶ En utsedd ekonom har till uppgift att uppdatera och följa upp intäkterna av ersättningen. Uppföljningen görs i ett excel dokument.

1.2. Lokal överenskommelse

Karlshamns kommun har en lokal överenskommelse (LÖK) gällande nyanländas etablering inom Karlshamns kommun. Överenskommelsen är mellan Arbetsförmedlingen, Karlshamns kommun, Migrationsverket, Landstinget Blekinge samt Försäkringskassan.

Överenskommelsens syfte är att tydliggöra ansvarsfördelningen, roller och rutiner mellan myndigheterna. I överenskommelsen finns en beskrivning över vad de olika parterna har för ansvar vid exempelvis mottagandet, etableringsaktiviteter och försörjning.

1.3. Organisation

Enligt nämnden för arbete och välfärds reglemente har nämnden ansvar för bland annat integrationsfrämjande åtgärder, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser¹. Inom förvaltningen för arbete och välfärd finns en introduktionsenhet, arbetsmarknadsenhet och försörjningsstödsenhet. Dessa tre respektive enheter har ansvarsområden som är av stor betydelse i integrationsarbetet.

Introduktionsenheten svarar för det praktiska mottagandet av nyanlända som att exempelvis erbjuda lägenheter och förmedla tolktjänster. Arbetsmarknadsenheten har ansvar för kommunens arbetsmarknadsinsatser och syftar till att öka egenförsörjningen bland kommunens invånare. Försörjningsstödsenheten ansvarar i sin tur för bedömning och utbetalning av försörjningsstöd.

Inom förvaltningen för arbete och välfärd finns det en integrationsstrateg med syfte att leda det strategiska arbetet med integration. I detta ingår omvärldsbevakning av området samt att

¹ Antagen av kommunfullmäktige 2018-12-17

ha löpande kontakt med såväl privat och offentlig sektor gällande möjligheter för integrationsinsatser.

1.4. Samverkan

Vid intervju uttrycks ett behov av att stärka samverkan mellan de tre ovan nämnda enheterna. Vid tidpunkt för förstudien finns det inga dokumenterade styrdokument som beskriver hur samverkan ska ske mellan enheterna. Detta beskrivs som problematiskt då samtliga tre enheter spelar en viktig roll i arbetet med integration.

Det har sedan juni 2018 pågått ett projekt i syfte att stärka samverkan mellan enheterna. Som ett led i detta beslutade nämnden i januari 2019 om att inrätta en tjänst som verksamhetschef för introduktionsenheten, arbetsmarknadsenheten och försörjningsstödsenheten². I tjänsteskrivelsen som låg till grund för beslutet framgår att *"Samarbetet mellan grupperna [enheterna] måste kraftfullt förstärkas för att åstadkomma ett bättre resultat"*. Den ökade samverkan syftar bland annat till att personer med försörjningsstöd snabbare ska komma i egenförsörjning. Vid tidpunkt för förstudien pågår rekrytering av verksamhetschefen. Det uttrycks en förhoppning om att den tillträdande verksamhetschefen kommer att kunna påskynda projektet med att stärka samverkan.

Inom ramen för projektet med en ökad samverkan pågår processkartläggningar. Dessa ska sedan ligga till grund för arbetet med att fram dokumenterade rutiner och styrdokument avseende integrationsarbetet. Styrdokument beräknas vara färdigställda i maj 2019.

1.5. Projekt

Vid tidpunkt för förstudien bedriver Karlshamns kommun 24 projekt. Det varierar om kommunen bedriver projekten självständigt eller i samverkan med andra aktörer. Som exempel bedrivs flera av projekten tillsammans med Arbetsförmedlingen och Länsstyrelsen.

Ett av projekten utgörs av "metodutveckling enklare jobb". Projektet startade mot bakgrund av att det fanns ett behov av fler "enkla" jobb och syftar till att inventera vilka "enkla jobb" som finns samt hur dessa kan leda till anställning. Projektet riktar sig till nyanlända och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Projektet har resulterat i att det pågår 69 anställningar, 57 av dessa är inom kommunen och 12 inom den privata sektorn. Lokalvårdare, fritidspedagoger och personal inom kost/kök utgör exempel på jobb.

Det pågår även ett projekt som riktar sig till nyanlända föräldrar som är föräldralediga. Projektet heter "Kom igång" och syftar till att genomföra aktiviteter som ska motverka ett utanförskap under föräldraledigheten. Vidare syftar det till att möjliggöra för deltagarna att bygga upp ett nätverk och underhålla sina språkkunskaper.

Under 2018 genomfördes ett projekt benämnt "Kom in". Projektet riktade sig mot nyanlända med svårigheter att tillgodose sig SFI och syftade till att förbereda deltagarna inför SFI-undervisningen. Projektet bedrevs tillsammans med Jämshögs Folkhögskola, Bräkne Hoby Folkhögskola och Arbetsförmedlingen. Projektet bestod av totalt av fyra grupper med 12-17 deltagare per grupp. Efter fyra månader hade samtliga deltagare gått vidare till SFI och praktik.

1.6. Prognoser

Under de två första åren efter att kommunen har tagit emot en nyanländ har kommunen rätt till ersättning från staten för de kostnader som uppstår i samband med mottagandet. Därefter

² Protokoll nämnden för arbete och välfärd 2019-01-24 § 15

Building a better
working world

övergår kostnaderna till kommunerna. I nämnden för arbete och välfärds budget för 2018 framgår att det bedöms finnas en risk för att nyanlända efter dessa två år inte kommer i sysselsättning och därför eventuellt behöver försörjningsstöd. Mot bakgrund av detta räknar nämnden med ökade kostnader för försörjningsstöd under 2018 och framåt som en konsekvens av detta. I nämndens budget framgår även att det finns ett ökat behov av bostäder för nyanlända och asylsökanden.

Vid tidpunkt för förstudien finns det inga närmare prognoser avseende *kommande* behov av försörjningsstöd och boende. Enligt uppgift ska det ovan nämnda projektet med att stärka samverkan i integrationsarbetet resultera i mer ingående prognoser av försörjningsstöd och behov av boende.

Förvaltningen får statistik från Arbetsförmedlingen gällande antalet arbetssökande. Vid tidpunkt för förstudien fanns det 363 personer inskrivna i Arbetsförmedlingens etablering. Vägga vuxenutbildning lämnar i sin tur statistik över antal deltagare i SFI. Vid tidpunkt för förstudien var det 420 personer som studerade SFI. Vid intervju uttrycks att det finns en svårighet att ta utläsa statistik avseende just antalet nyanlända som exempelvis deltar i SFI, är arbetssökande eller deltar i projekt. Det uppges att redovisningen av statistiken ska omarbetats under våren 2019 för att på så sätt göra den mer lättöverskådlig.

Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att det fortfarande kvarstår ett behov av att tydliggöra kommunens integrationsarbete. Det saknas fortfarande dokumenterade styrdokument samt prognoser av kommande behov av bostäder och försörjningsstöd. Mot bakgrund av att det inte genomförs några prognoser av framtida behov av försörjningsstöd och boende kvarstår även 2017 års bedömning att detta riskerar att medföra svårigheter att ta höjd för kommande kostnader för kommunen i form av ekonomiskt bistånd.

Vi ser dock att det har initierats ett arbete med att tydliggöra integrationsarbetets organisering och arbetssätt. Nämndens beslut om att tillsätta en verksamhetschef för introduktionsenheten, arbetsmarknadsenheten och försörjningsstödsenheten signalerar att det pågår ett arbete med att stärka kommunens integrationsarbete.

Faktum kvarstår dock att det är av vikt att styrdokument och ändamålsenliga former för samverkan upprättas och implementeras. Arbetet med mottagande och integration ställer stora krav på den kommunala organisationen när det gäller service och kvalitet på både kort och lång sikt. Det kommunala ansvaret spänner över flera verksamhetsområden vilket förutsätter god samordning och samverkan mellan berörda nämnder och kommunala aktörer men även med externa aktörer.

Utifrån förstudiens resultat rekommenderar vi att det framöver genomförs en granskning av integrationsarbetet med tyngdpunkt på samverkan och styrdokument.

Karlshamn den 22 mars 2019

Lars Eriksson
EY

Anna Färdig
EY

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade:

- ▶ Förvaltningschef, förvaltningen för arbete och välfärd
- ▶ Integrationsstrateg, förvaltningen för arbete och välfärd

Dokument:

- ▶ Reglemente nämnden för arbete och välfärd, antaget av kommunfullmäktige 2018-12-17
- ▶ Protokoll nämnden för arbete och välfärd 2019-01-24 § 15
- ▶ Tjänsteskrivelse förvaltningschef arbete och välfärd, 2019-01-15